

KORRALDUS

08.07.2026 nr DM-132471-21

Kurvitsa liivakarjääri keskkonnaloa nr VILM-070 muutmine

1. OTSUS

Arvestades alljärgnevat, võttes aluseks maapõueseaduse § 48, § 66 lõike 2 punktid 1 ja 2, § 68 lõike 3 punkti 2, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 41 lõike 1 punkti 4, haldusmenetluse seaduse § 53 lõike 2 punkti 3, § 61 lõike 1 ning tuginedes Osauhingu Hõbelakk 07.10.2025 taotlusele nr T-KL/1029022-4, Viljandi Vallavalitsuse 11.11.2025 korraldusele nr 463 ja Maa- ja Ruumiameti 19.06.2026 kirjale nr 6.2-2/22054, **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. muuta Osauhingule Hõbelakk (registrikood 10796158) Kurvitsa maardlas Kurvitsa liivakarjääri mäeeraldisel maavara kaevandamiseks antud keskkonnaluba nr VILM-070 järgmiselt:

1.1.1. pikendada keskkonnaloa kehtivusaega 10 aasta võrra s.o kuni 13.07.2041;

1.1.2. määrata mäeeraldisel pindalaks 8,87 ha;

1.1.3. määrata teenindusmaa pindalaks 11,18 ha;

1.1.4. märkida mäeeraldisel koosseisus oleva ploki 3 aT jääkvaru kogus seisuga 31.03.2026:

- plokk 3 aT (täiteliiv) – 196,696 tuh m³

1.1.5. lisada mäeeraldisel koosseisu ja loa vormile täiteliiva aktiivse tarbevaru ploki 5 andmed:

- kaevandatud maavara kuulub eraomanikule - jah;

- kaevandamine lubatud allpool põhjaveetasel - jah;

- varu kogus 50 tuh m³ (seisuga 31.03.2026);

1.1.6. märkida kaevandatava varu kogus (seisuga 31.03.2026):

- liiv, täitepinna – 224,696 tuh m³

1.1.7. määrata keskmiseks tootmismahuks aastas 15 tuh m³;

1.1.8. lisada geoloogilise uuringu andmed.

1.2. Määrata loale kõrvaltingimused järgmiselt:

1.2.1. kaevandamistegevusest põhjustatud müra osas kaebuste esinemise korral on keskkonnavalda omanikul kohustus mõõta mürataset aktiivse kaevandamistegevuse ja maavara väljaveo tingimustes kaebuse esitaja katastriüksusel. Mõõtmistulemused esitada ka loa andjale. Müra piirväärtuste ületamisel rakendada koheselt leevendusmeetmeid ja korraldada karjääri töö selliselt, et ületamisi ei esineks;

1.2.2. kaevandamisloa omanikul tuleb tagada mäeeraldise teenindusmaa läänepiiril asuva naaberkinnistuid teenindava kollektori toimimine ja kaevata lahti dreneažitorustik mäeeraldise piiril ning sulgeda dreneažitorude otsad, vältimaks sette sattumist dreneažitorustikku;

1.2.3. tolmu leviku tõkestamiseks kasutada tolmu levikut piiravaid meetmeid (niisutamine, CaCl₂ vm) väljaveoteedel ja karjäärisisestel teedel ning laoplatsidel;

1.2.4. maavara kaevandamine ja väljavedu on lubatud esmaspäevast reedeni ajavahemikus 8.00-18.00. Keelatud on maavara kaevandada ja välja vedada riiklikel pühadel;

1.2.5. mürahäiringu vähendamiseks moodustada lähimate elamute poolsesse külge katendivallid maksimaalses mahus;

1.2.6. säilitada karjäärialal Verilaske oja pool paiknev katendivall kuni karjääri korrastamisega alustamiseni.

1.3. Korrigeerida loa vormil ebatäpsus tegevuskoha andmetes: märkida aadressiks Kulli, Mäeltküla, Viljandi vald, Viljandi maakond ning katastritunnuseks 89201:005:1060.

1.4. Avalikustada Osäühingule Hõbelakk kuuluva keskkonnavalda nr VILM-070 muutmine ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

Keskkonnavalda nr VILM-070 on kättesaadav keskkonnaotsuste infosüsteemis <https://kotkas.envir.ee/>.

2. ASJAOLUD

2.1. Keskkonnavalda muutmise taotluse läbivaatamine

Osäühing Hõbelakk (registrikood 10796158, aadress Kauge tn 36-5, Viljandi linn, Viljandi maakond; edaspidi ka *ettevõtte*) esitas 28.05.2025 Keskkonnaametile taotluse Kurvitsa liivakarjääri keskkonnavalda nr VILM-070 muutmiseks. Taotluses esinenud puuduste tõttu tuli seda korrigeerida ning nõuetekohane taotlus on registreeritud 07.10.2025 menetluse nr M-132471 juurde dokumendina nr DM-132471-8.

Osäühing Hõbelakk omab Kurvitsa liivamaardlas maavara kaevandamiseks keskkonnavalda nr VILM-070, mille kehtivus lõpeb 13.07.2031. Osäühing Hõbelakk taotleb keskkonnavalda kehtivusaja pikendamist 10 aasta võrra ehk kuni 13.07.2041 ning liivakarjääri laiendamist sügavuti sama maardla piires paikneva ja pärast loa väljastamist maardlasse lisandunud maavara kaevandamiseks, kuna kaevandamise ja korrastamise seisukohalt on otstarbekas lamamis paiknev maavara ammendada koos olemasoleva looga mäeeraldisse hõlmatud maavaraga. Eesti

Geoloogiateenistuse 16.04.2025 korraldusega nr 13-5/25-37 muudeti Kurvitsa liivamaardla registrikannet lähtuvalt OÜ J.Viru Markšeideribüroo tööst nr 25005 „Seletuskiri maavaravaru arvelevõtmiseks Kurvitsa liivamaardlas Kurvitsa liivakarjääri lamamis (varu seisuga 31.12.2024)“. EGF: 47170.

Kehtiva keskkonnaloaga Kurvitsa liivakarjäär asub Viljandi maakonnas Viljandi vallas Mäeltküla külas eraomandisse kuuluval kinnistul Kulli (tunnus: 89201:005:1060; sihtotstarve: maatulundusmaa 75% ja mäetööstusmaa 25%). Olemasoleva mäeeraldise pindala on 8,88 ha ja teenindusmaa pindala 11,19 ha. Kuna pärast keskkonnavalda nr VILM-070 andmist on muutunud Kulli katastriüksuse ja sellest lõuna pool paikneva Kaasiku (tunnus: 89201:005:0451) katastriüksuse vaheline piir, väheneb nii mäeeraldise kui teenindusmaa pindala 0,01 ha võrra. Taotletava mäeeraldise pindala on seega 8,87 ha ja mäeeraldise teenindusmaa pindala on 11,18 ha.

Taotletav Kurvitsa liivakarjääri mäeeraldis hõlmab Kurvitsa liivamaardla täiteliiva aktiivse tarbevaru plokkide 3 ja 5. Seisuga 31.03.2026 on Kurvitsa liivakarjääriga hõlmatavate plokkide jääkvaru järgmine:

3 plokk (täiteliiv) – 196,696 tuh m³

5 plokk (täiteliiv) – 50 tuh m³

Kokku on täiteliiva aktiivne tarbevaru 246,696 tuh m³ ja kaevandatav varu 224,696 tuh m³. Loa muutmisel on täpsustatud varukoguseid vastavalt keskkonnaministri 23.10.2019 määruse nr 56 „Keskkonnavalda taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnavalda taotluse ja loa andmekoosseis“ § 40 lõike 3 punktile 2.

Maavara kaevandamise keskmiseks aastamääraks taotletakse 15 tuh m³ (kehtival loal 25 tuh m³). Maavara kasutusalaadeks on tsiviil- ja teedehitus, kaevandatud maa korrastatakse veekoguks ja rohumaaks.

Keskkonnaamet kontrollis ettevõtte esitatud taotlusmaterjalide vastavust maapõuuseaduses (*MaaPS*), keskkonnaseadustiku üldosa seaduses (*KeÜS*), keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses (*KeHJS*), keskkonnaministri 23.10.2019 määruses nr 56 „Keskkonnavalda taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnavalda taotluse ja loa andmekoosseis“ sätestatud nõuetele ning pidas andmeid piisavaks taotluse menetlemiseks.

Riigilõiv 497,50 eurot on tasutud 28.05.2025 riigilõivuseaduse [\[1\]](#) § 136² lõike 4 kohaselt.

MaaPS § 49 lõike 2 alusel andis keskkonnavalda taotlusele arvamuse riigiasutus, kelle ülesanne on tagada riigi geoloogiaalane pädevus (Eesti Geoloogiateenistuse 10.06.2025 kiri nr 13-1/25-955 ja 15.10.2025 kiri nr 13-1/25-1639).

Kurvitsa liivakarjääri mäeeraldise ja selle teenindusmaa idapiir külgneb vahetult Kurvitsa II liivakarjääri mäeeraldise (keskkonnakaitsealuse nr KL-512464, kehtib kuni 18.05.2036) ja selle

teenindusmaaga, mille omaja on samuti Osühing Hõbelakk. Sisuliselt moodustavad need ühtse tootmisala, olles juriidiliselt siiski erinevad karjäärid.

Taotletaval Kurvitsa liivakarjääri mäeeraldisel puuduvad piiranguid põhjustavad objektid ja kommunikatsioonid, välja arvatud Maa- ja Ruumiameti geoportaali kitsenduste kaardil kuvatav maaparandussüsteem Verilaske II (maaparandussüsteemide registri kood 3101930010080001). Kaevandamine Kulli katastriüksusel maaparandussüsteemiga kattuv alal on kooskõlastatud Põllumajandusameti 14.12.2015 otsusega nr 14-1.14/1760. Ploki 5 aT varu arvele võtmise seletuskirja kohaselt on kogu karjääri ulatuses toimunud mäetööd ja karjääriga kattuv alal maaparandussüsteemi rajatise enam realselt ei eksisteeri.

Kurvitsa liivakarjääri mäeeraldisel, teenindusmaal ega karjääri mõjupiirkonnas, milleks on eeldatavalt ca 250-300 m, ei ole Natura 2000 võrgustiku alasid ega muid kaitsealasid, samuti ei ole ettepanekuid uute alade kaitse alla võtmiseks. Kaitsealuseid loodusobjekte ega elupaigatüüpe mäeeraldisel ei ole.

2.2. Keskkonnaloa muutmise taotluse ja otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

Loa andja edastas esmase taotluse 28.05.2025 keskkonnaotsuste infosüsteemi kaudu kohe pärast selle saamist teadmiseks ja soovi korral arvamuse avaldamiseks Viljandi Vallavalitsusele (edaspidi ka *kohaliku omavalitsuse üksus*; KeÜS § 43 lg 1 ja 2).

Loa andja teavitas ettevõtet menetluse algatamisest 27.10.2025 kirjaga nr DM-132471-10 ning küsis kohaliku omavalitsuse üksuselt 27.10.2025 kirjaga nr DM-132471-12 täiendavalt arvamust nõuetekohaseks tunnistatud taotluse kohta (KeÜS § 43 lg 2¹, MaaPS § 49 lg 6). Viljandi Vallavalitsus (Viljandi Vallavolikogu on 27.04.2023 määruse nr 36 „Õigusaktidega kohaliku omavalitsuse, kohaliku omavalitsuse organi või kohaliku omavalitsuse üksuse pädevusse antud keskkonna alaste küsimuste lahendamise volitamise“ § 1 lõike 1 punktiga 7 delegeerinud Viljandi Vallavalitsuse pädevusse MaaPS-ga kohaliku omavalitsuse, kohaliku omavalitsuse üksuse või kohaliku omavalitsuse organi pädevusse antud küsimuste otsustamise ja ülesannete täitmise) nõustus 11.11.2025 korraldusega nr 463 (registreeritud KOTKAS-s 12.11.2025 numbriga DM-132471-13) tingimuslikult keskkonnaloa muutmise.

Loa andja teavitas avalikkust loa menetluse algatamisest 27.10.2025 väljaandes Ametlikud Teadaanded ning piirinaabreid ja mõjutatud isikuid taotluse esitamisest 27.10.2025 kirjaga nr DM-132471-11 (KeÜS § 46 lg 1 p-d 1 ja 2). Loa andja otsustas jätta ajalehes teate avaldamata, kuna taotlusmaterjalide põhjal kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnanäring või -risk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi (KeÜS § 47 lg 2).

Kuni loa muutmise või sellest keeldumise otsuse tegemiseni on igal ajal õigus esitada taotluse kohta ettepanekuid ja vastuväiteid. Avalikustamise käigus ettepanekuid/vastuväiteid ei laekunud.

Loa andja teavitas 15.06.2026 loa muutmise otsuse ja loa eelnõu valmimisest ametlikus

väljaandes Ametlikud Teadaanded ja saatis menetlusosalistele ja huvitatud isikutele tutvumiseks ja arvamuste/vastuväidete esitamiseks (15.06.2026 kiri nr DM-132471-19; HMS § 48 lg 1 ja 2, § 49 lg 1, KeÜS § 47 lg 2, § 48 lg 1, 3 ja 4), määrates ettepanekute ja vastuväidete esitamise võimaluse teates märgitud tähtaja jooksul.

Loa andja tegi eelnõude avalikustamisel ettepaneku, et avalikku arutelu ei korraldata, kui menetlusosalised ei ole ettepanekute ja vastuväidete esitamise tähtajaks esitanud selle suhtes vastuväiteid (HMS § 50 lg 2 p 1, lg 3). Avalikku arutelu ei korraldatud, kuna menetlusosalised ei esitanud loa menetluse ajal selle suhtes vastuväiteid.

Eelnõude avalikustamise käigus ettepanekuid/vastuväiteid ei laekunud. Maa- ja Ruumiamet teatas 19.06.2026 kirjaga nr 6.2-2/22054 (registreeritud KOTKAS-s 19.06.2026 numbriga DM-132471-20), et täiendavaid ettepanekuid eelnõudele ei ole.

Vastavalt HMS § 40 lõikele 1 peab loa andja andma enne haldusakti väljastamist menetlusosalisele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited. Keskkonnaamet küsis Osaihingult Hõbelakk 19.06.2026 kirjaga nr DM-132471-20 arvamust või vastuväiteid keskkonnavalda muutmise otsuse ja loa eelnõule kahe nädala jooksul kirja saatmisest, hiljemalt kuupäevaks 01.07.2026.

Osaihing Hõbelakk arvamust ei esitanud.

2.3. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

Keskkonnamõju hinnatakse, kui taotletakse luba ja kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju (KeHJS § 3 lg 1 p 1, p 2).

Keskkonnaamet peab andma eelhindangu ja kaaluma keskkonnamõju hindamise (KMH) vajalikkust (KeHJS § 6 lg 2³), kuna tegemist on kuni 25 ha suuruse alaga kaevandamisloa taotlusega (KeHJS § 6 lg 2 p 2, § 6¹ lg 3, § 11 lg-te 2 ja 4 ning KeHJS § 6 lg 4 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ (*määrus nr 224*; § 1 lg 1 ja § 3 p 4)).

Eelhindanguga selgitatakse, kas kavandatav tegevus võib eeldatavalt kaasa tuua olulise keskkonnamõju või mitte ning otsustatakse KMH algatamine või algatamata jätmine (KeHJS § 6 lg 2¹, § 6¹ lg 3, § 11 lg-d 2 ja 4).

Keskkonnaamet on andnud eelhindangu (registreeritud KOTKAS-s 13.05.2026 nr DM-132471-18), milles leiab, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju, mistõttu KMH algatamine ei ole vajalik. Loa andmisel tuleb siiski arvestada eelhindangus välja toodud keskkonnameetmetega (vt 3.4.2.)

[\[1\]](#) Kohaldatud taotluse esitamise ajal kehtinud redaktsiooni (01.05.2025 - 05.07.2025)

3. KAALUTLUSED

3.1. Kaalutlused keskkonnaloo muutmisel

Taotluse lahendamisel ei ole loa andja seotud taotleja õiguslike seisukohtadega, vaid taotluse eesmärgiga - sellega, milliseks tegevuseks taotleja luba soovib. Tegevuse õiguslik kvalifitseerimine haldusmenetluses on loa andja ülesanne (Riigikohtu lahend 3-3-1-74-14, p 13).

Ettevõttel on luba (seaduses ka kui kaevandamisluba) vajalik maapõuest kaevandamiseks (MaaPS § 42 lõige 1). Keskkonnaluba antakse tähtajaliselt, kuna kaevandamisluba antakse kuni 30 aastaks välja arvatud liiva, kruusa, järvelubja, järve- ja meremuda kaevandamiseks, kus luba antakse kuni 15-ks aastaks (MaaPS § 60 lg 1 ja 2). Käesoleval juhul taotletakse keskkonnaloo kehtivusaja pikendamist 10 aasta võrra.

Korralduse otsustava osa punktiga 1.1 muudetakse keskkonnaluba nr VILM-070 vastavalt Osaihingu Hõbelakk 07.10.2025 esitatud taotlusele nr T-KL/1029022-4.

3.2. Täiendavad kaalutlused keskkonnaloo muutmisel

3.2.1. MaaPS § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele HMS avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi. MaaPS § 1 lõike 4 järgi kohaldatakse maavara kaevandamise keskkonnaloo andmise ja muutmise menetlusele KeÜS 5. peatükki, arvestades MaaPS-i erisusi.

MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamise keskkonnaloo Keskkonnaamet.

MaaPS § 49 lõike 1 kohaselt esitab taotleja kaevandamise keskkonnaloo saamiseks loa andjale taotluse.

MaaPS § 66 lõike 2 punktide 1 ja 2 kohaselt võib muuta kaevandamisluba, kui loa omaja taotleb mäeeraldise laiendamist ja kaevandamisloa kehtivusaja pikendamist. MaaPS § 68 lõike 3 punkti 2 kohaselt võib mäeeraldist laiendada, kui see on vajalik sellise maavara kaevandamiseks, mille hilisem iseseisev kasutamine ei ole majanduslikult põhjendatud. Olemasolev mäeeraldis hõlmab vaid ülevalpool põhjaveetaset paiknevat osa vaadeldaval alal uuritud materjalist. Esitatud taotluse kohaselt soovib loa omaja liita mäeeraldise koosseisu selle lamamis paiknev muutliku paksusega allpool veetaset paiknev maavara plokk, mille hilisem eraldi kaevandamine nõuaks eritehnikat.

MaaPS § 49 lõike 6 kohaselt saadab keskkonnaloo andja kaevandamise keskkonnaloo taotluse arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse saamisest arvates. Koosõlas MaaPS § 49 lõikega 6 edastas Keskkonnaamet Kurvitsa liivakarjääri keskkonnaloo nr VILM-070 muutmise taotluse 27.10.2025 kirjaga nr DM-132471-12 Viljandi Vallavalitsusele arvamuse avaldamiseks. Kohaliku omavalitsuse üksus nõustus 11.11.2025 korraldusega nr 463 tingimuslikult

keskkonnaloa muutmisega.

Keskkonnaamet edastas 14.11.2025 kirjaga nr DM-132471-14 taotlejale tutvumiseks ja seisukoha võtmiseks kohaliku omavalitsuse üksuse tingimuslikult nõustuva otsuse ja palus arvamus esitada hiljemalt 01.12.2025. Ettevõtte nõustus 15.11.2025 e-kirjaga (registreeritud KOTKAS-s 17.11.2025 numbriga DM-132471-15) kohaliku omavalitsuse üksuse korraldusega.

MaaPS § 50 lõike 6 kohaselt tuleb taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava, kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjäätmeid, mida ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal, mis ei ole jäätmeoidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses. MaaPS § 50 lõike 3 kohaselt peab taotluse seletuskiri sisaldama andmeid kaevandamise käigus tekkivate kaevandamisjäätmete kohta. Kurvitsa liivakarjääri keskkonnaloa nr VILM-070 muutmise taotluse kohaselt korrastatakse karjäär rohumaaks ja veekoguks. Taotleja ei kavanda karjäärist saadava materjali äraviskamist, kasutuselt kõrvaldamist või loobumist selle kasutusele võtmisest või kasutusest hoidmist. Kogu kaevandamisel saadav materjal on kavas kaubastada või kasutada. Samuti on kasutatav kogu eemaldatud katend, mille kogumahuks on 27 tuhat m³. Katend on kasutatav kaevandatud maal maapinna ja nõlvade tasandamiseks. Kaevandamise ajal on katendivallid efektiivsed müra- ja tolmutõkked. Eelnevale tuginedes ei ole keskkonnaloale jäätmete eriosa lisamine vajalik. Juhul kui tegevuse käigus selgub, et kaevandamisjäätmeid siiski tekib, on kohustus ka kaevandamise jäätmekava esitada või taotleda keskkonnaloale juurde jäätmete eriosa.

KeÜS § 42 lõike 1 punkti 5 kohaselt peab keskkonnaloa taotluses märkima kavandatava tegevuse eesmärgi ja põhjenduse. Keskkonnaloa muutmise taotluse seletuskirjas on kirjeldatud, et olemasolev mäeeraldis hõlmab vaid ülevalpool põhjaveetasel paiknevat osa vaadeldaval alal uuritud materjalist. Maavarade registris on arvele võetud täiteliiva plokk 5 aT, mis paikneb maavara ploki 3 aT ja olemasoleva mäeeraldise lamamis. Seega taotleb Osahing Hõbelakk Kurvitsa liivakarjääri laiendamist sügavuti sama maardla piires paikneva maavara kaevandamiseks, kuna kaevandamise ja korrastamise seisukohalt on otstarbekas lamamis paiknev maavara ammendada koos olemasoleva loaga määratud mäeeraldisega. Laiendamist sügavuti taotletakse enne, kui maavara olemasoleva mäeeraldise piires on ammendumas, sest selliselt on võimalik maavara ammendada korruga täies ulatuses ja saab jooksvalt alustada kaevandatud maa korrastamisega. Laiendamisega liidetakse mäeeraldisele selle lamamis paiknev muutliku paksusega allpool veetasel paiknev maavara plokk, mille hilisem eraldi kaevandamine nõuaks eritehnikat. Seega on mäeeraldise laiendamine põhjendatud, kuna lisanduva maavara hilisem iseseisev kaevandamine ei ole majanduslikult ja mäetehniliselt otstarbekas. Laiendamisest tingitult taotletakse ka loa pikendamist 10 aasta võrra ehk kuni 13.07.2041. Kaevandamiseks taotletav maavara leiab kasutust tsiviil- ja teedeehituse valdkonnas.

Vastavalt strateegilises dokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“ toodud eesmärkidele ja põhimõtetele tuleb maardlate kasutusse võtmisel eelistada juba avatud maardlate maksimaalset võimalikku kasutamist, mille kohta on piisavalt vajalikku informatsiooni nii keskkonnatingimuste kui ka kaevandamise tehnoloogiliste võimaluste kohta. Kaevandamise jätkamine juba avatud ja kaevandamisega rikutud maa-alal on keskkonnasäästlikum kui täiesti uute alade kasutusele võtmine. Kurvitsa liivakarjääri

mäeeraldise laiendamise saab lugeda kooskõlas olevaks juba avatud maardla maksimaalse võimaliku kasutamise eesmärgiga, tagades maavarade registris arvel oleva maavaravaru võimalikult täieliku väljamise minimaalsete kadude ja jääkidega. Taotletava karjääri puhul on tegemist töös oleva karjääriga, mille laiendamisega hõlmatakse ka sügavuti asuv varuplokk st väljatakse maardla ressursid maksimaalses mahus.

3.2.2. Kinnistu kasutusõigus

Tegevuskoha kinnistu kuulub ettevõttele.

3.3. Loa muutmisest keeldumise aluste hindamine

Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal on vajalik välja selgitada, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb loa muutmisest keeldumise aluseid.

Keskkonnaametile teadaolevalt ei esine loa muutmisest keeldumise aluseid (KeÜS § 52 lg 1 ja 2, MaaPS § 55).

- tegevus vastab õigusaktidega sätestatud nõuetele (KeÜS § 52 lg 1 p 4, MaaPS § 55 lg 1).
- tegevusega ei kaasne keskkonnoahtu (KeÜS § 52 lg 1 p 6). Keskkonnaamet järeldas, et tegevusel puudub oluline keskkonnamõju 13.05.2026 dokumendiga nr DM-132471-18.
- tegevusega kaasnevate heidete lisandumisel ei ole keskkonna kvaliteedi piirväärtus ületatud (KeÜS § 52 lg 1 p 8, MaaPS § 55 lg 1).
- loa andmisega ei minda vastuollu riigi huviga, mis on käsitletud Riigikogus 06.06.2017 vastu võetud strateegiadokumendis "Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050" (MaaPS § 55 lg 2 p 10). Samuti ei tuvastatud vastuolusid teiste valdkondade eriseadustega. Eelhinnangus kui ka korralduses on nimetatud erinevaid aspekte, millele on vaja tähelepanu pöörata arvestades sotsiaalse keskkonna, looduskeskkonna, liigikaitse, julgeoleku ja kultuuri valdkonna seadustes väljendatud riigi huvi.
- Kohaliku omavalitsuse üksus nõustus keskkonnaloa muutmise taotlusega tingimuslikult (MaaPS § 55 lg 2 p 11). Loa andmise otsuse ja loa eelnõude avalikustamisel on kohaliku omavalitsuse üksusel soovi korral võimalik täiendavalt ettepanekuid ja vastuväiteid esitada.
- tehtavad tööd ei mõjuta oluliselt ebasoodsalt kaitstavat loodusobjekti (MaaPS § 55 lg 2 p 12). KMH eelhinnangu järeldus oli, et Kurvitsa liivakarjääri tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju.
- taotleja ei ole karistusregistrisse kantud kaevandamise ega kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest (karistusregistri päring seisuga 07.07.2026, MaaPS § 55 lg 3 p 1).

- MaaPS § 55 lg 2 p-s 1-9 ja lg 3 p-s 2-3 toodud asjaolusid Kurvitsa liivakarjääri mäeeraldise, selle teenindusmaa või nende asukohaga seoses ei esine, seega ei ole nimetatud punkte keeldumise alusena asjakohane käsitleda.

Maavara kaevandamiseks ja töötlemiseks kasutatava maa katastriüksuse sihtotstarve määramise ja muutmise nõuded on sätestatud maakatastriseaduses. Kulli kinnistu maakasutuse sihtotstarbeks on määratud maatulundusmaa 75% ja mäetööstusmaa 25%.

3.4. Kõrvaltingimuste seadmine

Haldusorgan võib anda haldusakti kõrvaltingimusega, milleks muu hulgas on haldusakti hilisema muutmise, kehtetuks tunnistamise või kõrvaltingimuse kehtestamise võimaluse jätmine (HMS § 53 lg 1 p 4). Haldusakti kõrvaltingimuse võib määrata siis, kui haldusakti andmine tuleb otsustada halduse kaalutusõiguse alusel (HMS § 53 lg 2 p 3). Keskkonnaluba on haldusaktiks, mille andmise või mitte andmise ning mille kehtivuse otsustab loa andja kaalutusõiguse alusel.

HMS § 3 lõike 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja -vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad määrab haldusorgan kaalutusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutusõigust tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lõige 2). MaaPS § 56 lõike 1 punkti 9 kohaselt märgitakse kaevandamisloale meetmed, mis seatakse maapõue kaitse ja maavara ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest tuleneva keskkonnahäiringu vähendamiseks. Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele.

3.4.1. Kohaliku omavalitsuse üksuse esitatud tingimused

Kohaliku omavalitsuse üksus nõustus keskkonnaloa muutmise järgmistel tingimustel:

1. *Maavara kaevandamine ja väljavedu on lubatud esmaspäevast reedeni ajavahemikus 8.00-18.00. Keelatud on maavara kaevandada ja välja vedada riiklikel pühadel.*
2. *Mürähäiringu vähendamiseks moodustada lähimate elamute poolsesse külge katendivallid maksimaalses mahus.*
3. *Tolmu leviku tõkestamiseks kasutada tolmu levikut piiravaid meetmeid (niisutamine, CaCl₂ vm) väljaveoteedel ja karjäärisesestel teedel ning laoplatsidel.*
4. *Kaevandamistegevusest põhjustatud müra osas kaebuste esinemise korral on keskkonnaloa omanikul kohustus mõõta mürataset aktiivse kaevandamistegevuse ja maavara väljaveo tingimustes kaebuse esitaja katastriüksusel. Mõõtmistulemused esitada ka loa andjale.*

Keskkonnaamet saatis KeHJS § 11 lõike 2² alusel 09.04.2026 kirjaga nr DM-132471-16 Kurvitsa liivakarjääri keskkonnaloa nr VILM-070 muutmise taotlusele koostatud keskkonnamõjude eelhindangu ja KMH algamata jätmise otsuse eelnõu seisukoha võtmiseks

Viljandi Vallavalitsusele, seisukoha esitamise tähtajaga 08.05.2026. Keskkonnaameti kiri on registreeritud Viljandi Vallavalitsuse dokumendiregistris 09.04.2026 numbriga 6-5/26/853 ja staatuseks märgitud „saabunud“. Määratud tähtajaks Viljandi Vallavalitsuselt seisukohta ei laekunud.

Keskkonnaamet saatis HMS § 40 lõike 1 alusel 15.06.2026 kirjaga nr DM-132471-19 Kurvitsa liivakarjääri keskkonnaloa nr VILM-070 muutmise korralduse ja loa eelnõu soovi korral arvamuse avaldamiseks Viljandi Vallavalitsusele, paludes arvamust hiljemalt kuupäevaks 01.07.2026. Viljandi Vallavalitsus arvamust ei esitanud.

3.4.2. Eelhinnangus esitatud keskkonnameetmed

Keskkonnaamet on kavandatava tegevuse kohta andnud keskkonnamõtjude eelhinnangu ning otsustanud 13.05.2026 kirjaga nr DM-132471-18 Kurvitsa liivakarjääri keskkonnaloa nr VILM-070 muutmise taotlusele jätta KMH algatamata. Eelhinnangus analüüsiti liivakarjääri tööga kaasnevate keskkonnahäiringute võimalikku teket ja levimist ning intensiivsust. Eelhinnangu lõppjärelendusena leiti, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju. Kavandatava tegevuse mõjualana käsitleti mäeeraldise teenindusmaad ning ca 250-300 m ümber selle, kuna nii kaugetele võib teoreetiliselt ulatuda müra- või tolmuhäiring. Kaevandamisel veetaseme alandamist (vee väljapumpamist ega ärajuhtimist) ei toimu. Võimalik mõju põhja- ja pinnaveele on seotud kaevandamiseks kasutatavate seadmete avariiolekordadega.

Eelhinnangus esitatud kaalutluste alusel tuleb loa muutmisel arvestada järgmiste keskkonnameetmetega:

- 1. maavara kaevandamine ja väljavedu on lubatud esmaspäevast reedeni ajavahemikus 8.00-18.00. Keelatud on maavara kaevandada ja välja vedada riiklikel pühadel;*
- 2. mürahäiringu vähendamiseks moodustada lähimate elamute poolsesse külge katendivallid maksimaalses mahus;*
- 3. tolmu leviku tõkestamiseks kasutada tolmu levikut piiravaid meetmeid (niisutamine, CaCl vm) väljaveoteedel ja karjäärisisestel teedel ning laoplatsidel;*
- 4. kaevandamistegevusest põhjustatud müra osas kaebuste esinemise korral on keskkonnaloa omanikul kohustus mõõta mürataset aktiivse kaevandamistegevuse ja maavara väljaveo tingimustes kaebuse esitaja katastriüksusel. Mõõtmistulemused esitada ka loa andjale. Müra piirväärtuste ületamisel rakendada koheselt leevendusmeetmeid ja korraldada karjääri töö selliselt, et ületamisi ei esineks;*
- 5. kaevandamisloa omanikul tuleb tagada mäeeraldise teenindusmaa läänepiiril asuva naaberkinnistuid teenindava kollektori toimimine ja kaevata lahti dreneažitorustik mäeeraldise piiril ning sulgeda dreneažitorude otsad, vältimaks sette sattumist dreneažitorustikku;*
- 6. säilitada karjäärialal Verilaske oja pool paiknev katendivall kuni karjääri korrastamisega alustamiseni.*

3.4.3 Keskkonnaloale kantavad kõrvaltingimused

Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele. Kehtivale keskkonnaloale nr VILM-070 on kantud kaks kõrvaltingimust:

1. Kaevandamisloa omanikul tuleb teostada mürataseme mõõtmine Oti ja Kaasiku kinnistute (katastritunnused 89201:005:1417 ja 89201:005:0451) õueala piiridel olukorras, kus kõik karjäärimasinad töötavad üheaegselt. Müra mõõtmisel peab karjäärimasinate töö toimuma majapidamiste suhtes kõige ebasoodsamates kohtades ning töö asukohad tuleb enne mõõtmist kooskõlastada loa andjaga. Mõõtmistulemused tuleb esitada viivitamatult loa andjale. Juhul, kui müra mõõtmine näitab kehtestatud normväärtuste ületamist, tuleb loa omanikul rakendada leevendavaid meetmeid (nt müratõkke rajamine) ja teostada täiendavad kontrollmõõtmised olukorras, kus leevendavad meetmed on kasutusele võetud. Müra normväärtuste ületamisel on kaevandamine keelatud.
2. Kaevandamisloa omanikul tuleb tagada mäeeraldise teenindusmaa läänepiiril asuva naaberkinnistuid teenindava kollektori toimimine ja kaevata lahti dreanažitorustik mäeeraldise piiril ning sulgeda dreanažitorude otsad, vältimaks sette sattumist dreanažitorustikku.

Lähimad elamud paiknevad ca 145 m kaugusel lõunas Kaasiku (katastritunnus 89201:005:0451) ja ca 160 m kaugusel loodes Oti (katastritunnus 89201:005:1471) kinnistutel. Eluhoone paikneb ka karjääriga samal Kulli kinnistul. Karjääri ja hoonete vahele jääb ortofoto kohaselt nii lagedat põllumaad kui kohati hõredat metsaala. Järgmised lähemad elumajad jäävad enam kui 400 m kaugusele Muhulase (89201:005:0130), Lagedi (89801:001:0467), Vasarahansu-Jaani (89901:001:0389), Väike-Reitle (89201:005:1210) ja Üleoja (89201:005:0191) kinnistutele.

Loa omaja on tellinud müramõõtmised 01.06.2017 ja esitanud tulemused Keskkonnaametile. Mürahäiringu esinemise kohta ei ole karjääri töötamise ajal kaebusi laekunud. Kuna lähimad tundlikud objektid (eluhooned) jäävad ca 145-160 m kaugusele, võib eeldada, et tegevusega kaasnevad häiringud jäävad piirnormidesse, kuid kaebuste laekumisel tuleb teostada kontrollmõõtmisi. Samuti peab keskkonnaloa omaja kasutusele võtma kõik võimalikud meetmed häiringute levimise vältimiseks. Arvestades, et Viljandi Vallavalitsuse esitatud tingimused (*mõõta mürataset kaebuste korral ja rajada katendivallid elamute suunal*) kannavad endas sisuliselt sama eesmärki nagu loal juba olev tingimus (*mõõta mürataset konkreetsetel tingimustel ja ületamistel rajada müratõkke*) tuvastamaks, kas karjääri tööga kaasnev müra jääb lubatud piirväärtustesse, ei ole põhjendatud kanda loale mitut samasisulist tingimust. Lisaks on edaspidi piiratud karjääri tööaeg. Seega loal olev kõrvaltingimus nr 1 sõnastatakse ümber lähtuvalt Viljandi Vallavalitsuse esitatud tingimusest ja lisaks täiendatakse, et *müra piirväärtuste ületamisel rakendada koheselt leevendusmeetmeid ja korraldada karjääri töö selliselt, et ületamisi ei esineks.*

Kuivõrd Maa- ja Ruumiameti kitsenduste kaardi kohaselt on maaparandussüsteemi 3101930010080001 seisundiks kehtiv, on sellega seotud kõrvaltingimus jätkuvalt asjakohane ja jäetakse loale muutmata kujul.

Loa taotleja ei ole kohaliku omavalitsuse üksuse tingimusi vaidlustanud. Nende täitmisega

nõustumine on keskkonnanaloo muutmise eelduseks.

Lähim must-toonekure püsielupaik, milleks on Päidre must-toonekure püsielupaik (EELIS kood KLO3000522) asub karjäärast ligikaudu 15 km kaugusel, seetõttu jääb karjääriala must-toonekure toitumisala sisse. Liivakarjääri ala ei ole kurele toitumiseks sobilik, kuid ca 300 m kaugusel kulgev Verilaske oja (VEE1019300) tõenäoliselt on. Karjääril on kaevandatud üle 5 aasta ning laiendamine toimub vaid sügavuti, mitte pindalaliselt. Must-toonekure (*Ciconia nigra*) kaitse tegevuskava (2018) kohaselt on must-toonekurg perekonna *Ciconia* kõige primitiivsem liik ehk liik, kes üldjuhul väldib inimtegevusega hõivatud alasid. Tegevuskava soovib must-toonekure elupaika vaadata laiemalt (vähemalt kuni 20 km raadiuses pesapaigast) ja vältida võimalusel must-toonekure miljööd kahjustavaid tegevusi (uute tuuleparkide, karjääride ja elamurajoonide rajamine jms). Arvestades, et hetkel on karjääri ja Verilaske oja vahel mets, mis vähendab müra ja inimeste liikumistähtsust, siis karjääri sügavuti laiendamine must-toonekure toitumisala ei ohusta. Küll aga, et vähendada karjääri kõrval kasvava metsa võimaliku majandamise (peale raiet jääb lage ala) tõttu müra levimist Verilaske ojani, tuleb säilitada karjäärialal Verilaske oja pool paiknev katendivall kuni karjääri korrastamisega alustamiseni.

Seega, eelhinnangus ja käesolevas punktis esitatud põhjenduste alusel kannab Keskkonnaamet muudetavale loale järgmised kõrvaltingimused:

1. kaevandamistegevusest põhjustatud müra osas kaebuste esinemise korral on keskkonnanaloo omanikul kohustus mõõta mürataset aktiivse kaevandamistegevuse ja maavara väljaveo tingimustes kaebuse esitaja katastriüksusel. Mõõtmistulemused esitada ka loa andjale. Müra piirväärtuste ületamisel rakendada koheselt leevendusmeetmeid ja korraldada karjääri töös selliselt, et ületamisi ei esineks;
2. kaevandamisloa omanikul tuleb tagada mäeeraldise teenindusmaa läänepiiril asuva naaberkinnistuid teenindava kollektori toimimine ja kaevata lahti dreneažitorustik mäeeraldise piiril ning sulgeda dreneažitorude otsad, vältimaks sette sattumist dreneažitorustikku;
3. tolmu leviku tõkestamiseks kasutada tolmu levikut piiravaid meetmeid (niisutamine, CaCl₂ vms) väljaveoteedel ja karjäärisisestel teedel ning laoplatesidel;
4. maavara kaevandamine ja väljavedu on lubatud esmaspäevast reedeni ajavahemikus 8.00-18.00. Keelatud on maavara kaevandada ja välja vedada riiklikel pühadel;
5. mürahäiringu vähendamiseks moodustada lähimate elamute poolsesse külge katendivallid maksimaalses mahus;
6. säilitada karjäärialal Verilaske oja pool paiknev katendivall kuni karjääri korrastamisega alustamiseni.

3.5. Avalikustamise käigus esitatud ettepanekute ja vastuväidete kaalumise

Kurvitsa liivakarjääri keskkonnanaloo nr VILM-070 muutmise taotluse avalikustamisel ettepanekuid/vastuväiteid ei laekunud.

Kurvitsa liivakarjääri keskkonnanaloo nr VILM-070 muutmise otsuse ja loa eelnõu avalikustamise

käigus ettepanekuid/vastuväiteid ei laekunud. Maa- ja Ruumiamet teatas 19.06.2026 kirjaga nr 6.2-2/22054, et täiendavaid ettepanekuid eelnõudele ei ole.

3.6. Otsekohalduvad nõuded

Keskkonnaloaga kaasnevad käitajal õigusaktidest tulenevad õigused ja kohustused. Ettevõtte peab järgima AÕKS, JäätS, VeeS, MaaPS ja nende alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et õigusaktidest tulenevaid otsekohalduvaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda keskkonnaloale. Olulisemad keskkonnavalased kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis „Keskkonnakaitse loa omaja meelespea“. Kohustused on leitavad Keskkonnaameti kodulehe aadressilt: <https://www.keskkonnaamet.ee/et/eesmargid-tegevused/keskkonnakaitse-loa-omaja-meelespea>.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)

Merike Rosin
peaspetsialist juhataja ülesannetes
maapõuebüroo

Lisad:

1. Keskkonnaluba
2. Mäeeraldise plaan
3. Geoloogilised läbilõiked
4. Korrastatud maa plaan

Teadmiseks: Eesti Geoloogiateenistus, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet, Viljandi Vallavalitsus

Marin Varblane
vanemspetsialist
maapõuebüroo